

نظریه‌های مهاجرت بین‌المللی

www.ketab.ir

دکتر بیژن خواجه‌نوری

عضو هیأت علمی دانشگاه شیراز

سرشناسه: خواجه‌نوری، بیژن، ۱۳۴۲-
 عنوان و نام پدیدآور: نظریه‌های مهاجرت بین‌المللی / بیژن خواجه‌نوری.
 مشخصات نشر: تهران: طرح نو، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۸۹-۱۵۳-۳
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
 یادداشت: کتابنامه
 موضوع: مهاجرت

Emigration and immigration

مهاجرت -- جنبه‌های اجتماعی

Emigration an immigration -- Social aspects

مهاجرت -- جنبه‌های اقتصادی

Emigration and immigration -- Economic aspects

رده‌بندی کنگره: JV۶۰۳۵

رده‌بندی دیویی: ۳۲۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۹۷۴۳۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

www.ketab.ir

عنوان: نظریه‌های مهاجرت بین‌المللی
 نویسنده: دکتر بیژن خواجه‌نوری | ناشر: طرح نو
 نوبت چاپ، سال انتشار: اول، ۱۴۰۱ | شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۸۹-۱۵۳-۳
 صفحه‌آرا: سمیه آهنگر | طراح روی جلد: آرام یعقوبی
 لیتوگرافی: رُز گرافیک | چاپخانه: الوان
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 حق انتشار: محفوظ است

فهرست مطالب

فهرست مطالب.....	۵
تقدیم به مادر.....	۷
به پاس زحمات بی‌شمارش.....	۷
پیشگفتار: تصویری از روند مهاجرت‌های بین‌المللی.....	۸
فصل اول: کلیات	۲۵
فصل دوم: نظریه‌های مهاجرت بین‌المللی (مقدمه)	۳۳
فصل سوم: نظریه‌های کلان	۵۱
نظریه نظام جهانی.....	۵۱
مهاجرت به عنوان یک سیستم.....	۶۱
نظریه انتقال تحرکی.....	۶۸
بازار کار تقسیم شده.....	۷۲
نظریه اقتصاد نئوکلاسیک.....	۷۶
نظریه زیگمونت باومن.....	۸۰
فصل چهارم: نظریه‌های میانه	۹۳
سرمایه اجتماعی.....	۹۳
نظریه نهادی.....	۹۹
نظریه شبکه.....	۱۰۲
نظریه شبکه‌های اجتماعی فراملی.....	۱۰۷
علیت متراکم.....	۱۱۷
فصل پنجم: نظریه‌های خرد	۱۲۵
نظریه کشش / رانش لی.....	۱۲۵

پیشگفتار: تصویری از روند مهاجرت‌های بین‌المللی

تاریخ بشر با مهاجرت در هم آمیخته است. بسیاری از کشورهای بزرگ جهان توسط مهاجران ساخته شده‌اند. تاریخ بیانگر آن است که قوم آریایی از سرزمین‌های شمالی به فلات ایران مهاجرت کرده و با اقوام این منطقه مجاورت مکانی پیدا کردند و نهایتاً سلسله‌های بزرگی همچون هخامنشی، ساسانی در این سرزمین پهن‌اور شکل گرفته‌اند. همچنین تاریخ بازگو کننده مهاجرت جمعیت‌های بزرگ از اروپا به آمریکا و استرالیا در قرون جدید است.

ویژگی‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی کسانی که اقدام به مهاجرت می‌کنند با کسانی که در موطن خود باقی می‌مانند، متفاوت است (بودوارسون و وان دن برگ^۱، ۲۰۱۳؛ اوزدن و شیف^۲، ۲۰۰۶). در طول تاریخ بسیاری از مردم در شرایط ناامیدی، گریز از فقر، خشونت، بلایای زیست محیطی یا دیگر پدیده‌های اجتماعی اقدام به

1 - Bodvarsson & Van den Berg.

2 - Özden & Schiff.

۱۹۹۸:۴۴۸ ویتامسون، هاتون) اشاره است که اقتصادی فعالیت و
جهانی جمعیت عمیق اثری جانبی این ها را به طور نسبتاً قاعده
میلون اروپایی در جستجوی زندگی، آن قاره را به طور نسبتاً قاعده
۵۵ تا ۱۹۱۴ م نزدیک به ۵۵ میلیون نفر، که بین
و ویتامسون^۲ در کتاب خود تحت عنوان عصر مهاجرت اروپا، علی و
که مهاجرت های یوده ای اروپایی را به آمریکای شمالی رقم زد. هاتون
اوج مهاجرت از اروپا از قرن نوزدهم تا جنگ جهانی اول بود
را برای قاره اروپا و دیگر مناطق جهان به ارمغان آورد.
تحوالی که به همراه خود سایر تحولات همگون و همگرا و صنعتی شدن
مهمی از زندگی اجتماعی و اقتصادی اروپایی را تشکیل داده است.
بعد مهاجرت به سایر مناطق جهان، به ویژه آمریکای شمالی جنبه
بین المللی همراه بوده است. اصولاً از نیمه دوم قرن شانزدهم میلادی به
تحوالات اروپا و گسترش آن از قرن شانزدهم میلادی با مهاجرت های
جهانی و به ویژه در اروپا بوده است. مهاجرت و متحد عوامل همبستگی
در عصر جدید، مهاجرت به نوعی پاسخ به تحولات مدرن در
کرده و بر خصوصاً ترین اشکال تحولات با تأثیر گذاشته است (گداز،
تجدد در کیفیت زندگی روزمره ما در گونه های عمیق ایجاد
را تنها راه برون رفت از مشکلات دانسته اند.
جانبی های کوتاه مدت و یا بلند مدت در فواصل مختلف نموده و آن

جابجایی‌های کوتاه‌مدت و یا بلندمدت در فواصل مختلف نموده و آن را تنها راه برون رفت از مشکلات دانسته‌اند.

تجدد^۱ در کیفیت زندگی روزمره ما دگرگونی‌های عمیق ایجاد کرده و بر خصوصی‌ترین اشکال تجربیات ما تأثیر گذاشته است (گیدنز، ۱۳۷۸: ۵). در عصر جدید، مهاجرت به نوعی پاسخ به تحولات مدرن در جهان و به ویژه در اروپا بوده است. مهاجرت و تجدد عوامل همبسته‌اند. تحولات اروپا و گسترش آن از قرن شانزده میلادی با مهاجرت‌های بین‌المللی همراه بوده است. اصولاً از نیمه دوم قرن شانزده میلادی به بعد مهاجرت به سایر مناطق جغرافیایی به‌ویژه آمریکای شمالی جنبه مهمی از زندگی اجتماعی و اقتصادی اروپائیان را تشکیل داده است. تحولی که به‌همراه خود سایر تحولات همچون نوگرایی و صنعتی‌شدن را برای قاره اروپا و دیگر مناطق جهان به ارمغان آورد.

اوج مهاجرت از اروپا از میانه قرن نوزدهم تا جنگ جهانی اول بود که مهاجرت‌های توده‌ای اروپائیان را به آمریکای شمالی رقم زد. هاتون و ویلیامسون^۲ در کتاب خود تحت عنوان عصر مهاجرت/نبوه، علل و تأثیرات اقتصادی^۳ معتقدند که بین ۱۸۵۰م تا ۱۹۱۴م نزدیک به ۵۵ میلیون اروپایی در جستجوی زندگی، آن قاره را به‌طور نسبتاً بی‌قاعده ترک کرده‌اند. به باور آن‌ها این جابجایی اثری عمیق در جمعیت جهانی و فعالیت اقتصادی گذاشته است (هاتون و ویلیامسون، ۱۹۹۸: ۴).

1 - Modernity.

2 - Hatton & Williamson.

3 - The Age of Mass Migration, Causes and Economic Impact